

travelbook

Andaluzja

Bezdroża

mistrzowska
ochrona **ERGO**
HESTIA

Autorzy przewodnika: Patryk Chwastek, Barbara Tworek

Redaktor prowadzący: Miron Kokosiński

Redakcja: Patryk Chwastek

Korekta: Mariusz Miodek

Redakcja techniczna: Miron Kokosiński

Skład: Pro Art Studio | Michał Madejski

Opracowanie kartograficzne: Małgorzata Czopik, Anna Filak, Dawid Kwoka

Projekt okładki: Ewa Jarocka; materiały graficzne na okładce zostały wykorzystane za zgodą Shutterstock Images LLC.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz wydawnictwo Helion dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawnictwo Helion nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Wydawnictwo Helion

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

księgarnia internetowa: <http://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/?beana3>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie III

ISBN: 978-83-283-4118-0

Copyright © Helion, 2018

- **Kup książkę**
- **Poleć książkę**
- **Oceń książkę**
- **Księgarnia internetowa**
- **Lubię to!**
- **Nasza społeczność**

Spis treści

ATRAKCJE ANDALUZJI	10
INFORMACJE PRAKTYCZNE	15
PRZED WYJAZDEM	17
Wybór czasu podróży	17
Źródła informacji	17
DOJAZD	18
Podróż samolotem	18
Podróż autobusem	18
Podróż pociągiem	18
Podróż samochodem	18
NA MIEJSCU	19
Komunikacja	19
Noclegi	19
Wyżywienie	21
INFORMATOR A-Z	22
INFORMACJE KRAJOZNAWCZE	27
KRAJOZNAWCZE ABC	29
Położenie	29
Ukształtowanie terenu	29
Klimat	29
Kalendarium historyczne	30
SPOŁECZEŃSTWO	31
Religia	31
Język	31
KULTURA I SZTUKA	32
Flamenco	32
Korrida	33
ŚWIĘTA I FESTIWALE	35
▶ Architektura mauretańska	36

KUCHNIA	38
Popularne dania	38
Tapas	39
Alkohol	40

ZWIEDZANIE ANDALUZJI

PROWINCJA ALMERÍA	41
Almería	43
Parque Natural Cabo de Gata	48
San Miguel de Cabo de Gata i okolice	49
San José	49
Los Escullos	51
Isleta del Moro	51
Rodalquilar	52
Las Negras	52
Cala de San Pedro	52
Agua Amarga	53
Níjar	54
Mojácar	55
Wybrzeże na zachód od Almeríi	57
PROWINCJA GRANADA	61
Granada	63
Guadix	76
Okolice	77
Gorafe	77
La Calahorra	78
Sierra Nevada	79
Solynieve i Borreguiles	80
Las Alpujarras	81
Zachodnie Alpujarras	81
Lanjarón	82
Órgiva	82
W stronę Wysokich Alpujarras	83
Centralne Alpujarras	83
Pampaneira	83
Bubión	83
Capileira	84

Tahá	84
Trevélez	84
Wschodnie Alpujarras	85
Yegen	85
Válor i okolice	85
Costa Tropical	86
La Herradura	86
Almuñécar	86
Salobreña	87
PROWINCJA HUELVA	89
Huelva	91
Okolice	91
La Rábida	92
Palos de la Frontera	93
Moguer	94
Parque Nacional de Doñana i okolice	95
Okolice	96
El Rocío	96
Matalascañas	97
Mazagón	98
Wybrzeże na zachód od Huelvy	99
Punta Umbría	99
Laguna de Portil	99
La Antilla	100
Isla Cristina	100
Ayamonte	101
Minas de Riotinto	102
Sierra de Aracena y Picos de Aroche	104
Aracena	104
Aroche	104
Jabugo	106
PROWINCJA JAÉN	107
Jaén	109
Baeza	114
Úbeda	116
Parque Natural de las Sierras de Cazorla, Segura y las Villas	118
Cazorla	120

PROWINCJA KADYKS	121
Kadyks	123
Trójkąt sherry	128
Jerez de la Frontera	128
El Puerto de Santa María	130
Sanlúcar de Barrameda	132
Pueblos Blancos	134
Arcos de la Frontera	134
El Bosque	134
Grazalema	135
Zahara de la Sierra	135
Ubrique	135
Parque Natural los Alcornocales	136
Jimena de la Frontera	136
Castellar de la Frontera	136
Wybrzeże na południe od Kadyksu	139
Conil de la Frontera	139
El Palmar	139
Vejer de la Frontera	139
Los Caños de la Meca	140
Barbate	141
Zahara de los Atunes	141
Bolonia	142
Tarifa	142
Algeciras	143
La Línea de la Concepción	143
Gibraltar	145
 PROWINCJA KORDOWA	 149
Kordowa	151
Okolice	157
Medina Azahara	157
Sierra Morena	159
Południe prowincji	161
Montilla	161
Moriles	162

Baena	162
Parque Natural de las Sierras Subbéticas	162
Zuheros	163
Luque	163
Priego de Córdoba	164

PROWINCJA MALAGA 165

Malaga	167
Costa del Sol	171
Wybrzeże na zachód od Malagi	171
Torremolinos	171
Benalmádena Costa	172
Fuengirola	172
Marbella	173
Estepona	173
Wybrzeże na wschód od Malagi	175
Rincón de la Victoria	175
Nerja	176
Frigiliana	176
Północ prowincji	178
Antequera	178
Okolice Antequery	179
Zachód prowincji	182
Ronda	182
Okolice Rondy	183

PROWINCJA SEWILLA 185

Sewilla	187
Okolice	200
Santiponce	200
Carmona	202
Écija	204
Osuna	205

SŁOWNICZEK 207

INDEKS 209

Atrakcje Andaluzji

PERŁY ARCHITEKTURY

Castillo de la Calahorra

Ciekawy renesansowy zamek przy drodze z Guadix do Almerii.

Úbeda i Baeza w prowincji Jaén

Najciekawsze w Andaluzji renesansowe miasteczka, wpisane na Listę UNESCO.

Giralda w Sewilli

Dawniej minaret, a obecnie przykatedralna wieża, z której podziwiać można panoramę miasta.

Itálica koło Sewilli

Pozostałości pierwszego rzymskiego miasta na Półwyspie Iberyjskim.

Mezquita w Kordowie

We wnętrzu meczetu-katedry kryje się zachwycający las kolumn; zabytek został wpisany na Listę UNESCO.

Alcazaba w Almerii

Potężna twierdza wzniesiona przez Maurów.

Medina Azahara w Kordowie

Ruiny arabskiego „zaginionego miasta” z X w.

Most w Rondzie

Spektakularna konstrukcja łącząca dwie części miasta przedzielonego głęboką przepaścią.

Baños Arabes w Rondzie

Najlepiej zachowane łaźnie arabskie na Półwyspie Iberyjskim.

Alhambra w Granadzie

Jeden z imponujących przykładów architektury mauretańskiej, wpisany na Listę UNESCO.

NAJCIEKAWSZE MUZEA

Museo del Bandolero w Rondzie 7

Przybliża kulturę i styl życia bandytów i rzeźmieszków grasujących w regionie jeszcze w XIX w.

Torre de la Calahorra w Kordowie

Interaktywne muzeum poświęcone trzem andaluzyjskim kulturom: żydowskiej, mauretańskiej i chrześcijańskiej.

Museo Picasso w Maladze

Ukazuje wszystkie etapy twórczości hiszpańskiego mistrza.

Museo Taurino w Rondzie

Poświęcone historii korridy, zobaczymy tutaj także szkice Goi.

Parque de las Ciencias w Granadzie

Muzeum poświęcone nauce, w szczególności ciekawy sposób prezentujące osiągnięcia oraz wpływ sztuki i techniki arabskiej na andaluzyjskie dziedzictwo.

Museo Minero w Minas de Riotinto

Ciekawe muzeum poświęcone niezwykle barwnej historii kopalnictwa w prowincji Huelva.

Museo Internacional de Arte Naïf de Jaén

Wyjątkowa kolekcja sztuki naiwnej z całego świata.

Museo de Cuevas de Sacromonte w Granadzie

Najpełniej prezentuje historię i tradycję tutejszych „jaskiniowców”.

Kup książkę

Poleć książkę

ATRAKcje PRZYRODNICZE

Parque Natural Cabo de Gata

Jeden z ostatnich naturalnych fragmentów wybrzeża Morza Śródziemnego w Hiszpanii: dzikie plaże, małe wioski rybackie i dużo miejsc do odkrycia na własną rękę.

Parque Nacional de Sierra Nevada

Pasma najwyższych gór na Półwyspie Iberyjskim.

Parque Nacional de Doñana

Wpisana na Listę UNESCO niemal nietknięta przez cywilizację ostoja fauny, w szczególności ptaków brodzących; warto wybrać się tutaj wiosną.

Gruta de las Maravillas w Aracenie

Niezwykła jaskinia z malowniczymi formacjami.

Cueva de Nerja

Największa w Hiszpanii jaskinia z gigantycznymi stalaktytami i ukrytą wewnątrz salą koncertową.

El Torcal

Niesamowite formacje skalne w okolicach Antequery.

Gibraltar

Legendarna, niezdobyta skała, górująca nad ostatnim bastionem Brytyjczyków na Półwyspie Iberyjskim; w swoim wnętrzu kryje wiele tajemnic, do których dostępu mogą bronić nam wściebkie, wszędobylskie małpy, dla których Gibraltar jest jedyną ostoją w Europie.

Kup książkę

Poleć książkę

NAJLEPSZE MIEJSCA NA AKTYWNE WAKACJE

Tarifa

Mekka windsurferów i kitesurferów; modna i droga.

Parque Natural Cabo de Gata

Gratka dla nurków zafascynowanych podwodną fauną i florą.

NAJLEPSZE PLAŻE

Parque Natural Cabo de Gata

Wiele pięknych i dzikich plaż.

Punta Umbría

Złocista plaża w prowincji Huelva, będąca dowodem na to, że rodzinne wakacje nie muszą kojarzyć się z wybrzeżem zatłoczonym do granic możliwości; z pewnością nawet w sezonie weźmiemy tu głębszy oddech.

Los Caños de la Meca

Kawałek raju na końcu świata: mała wioska w prowincji Kadyks, z długą plażą pokrytą złotym piaskiem i Przylądkiem Trafalgarskim w tle.

Nerja

Jedyny naprawdę uroczy fragment wybrzeża na Costa del Sol; prawdziwa gratka dla poszukiwaczy ustronnych zatoczek i jaskiń.

Solynieve

Czyli słońce i śnieg; jedyny kurort narciarski w samym sercu Sierra Nevada; sezon trwa tutaj od listopada do początków maja.

Bolonia

Tańsza i dużo bardziej dzika niż Tarifa, popularna szczególnie wśród zarośniętych hipisów mieszkających w vanach.

Gibraltar

Podnóże Skały Gibraltarskiej to prawdziwy raj dla miłośników nurkowania z butlą, szczególnie tych rozmiłowanych w eksploracji podwodnych wraków.

El Chorro

W tym wąwozie wspinają się prawdziwi twardziele.

Kup książkę

Poleć książkę

NAJCIĘKAWSZE WYDARZENIA

Karnawał w Kadyksie

Jeden z najciekawszych i najhuczniej obchodzonych karnawałów w Hiszpanii (na przełomie stycznia i lutego).

Festival Internacional de Música y Danza w Granadzie

Jeden z ważniejszych festiwali w Hiszpanii, zjeżdżają na niego muzycy i tancerze z całego świata (trwa od końca czerwca do początków lipca).

Festiwale flamenco w Jerez

Pierwszy z nich, *Fiesta de Bulería* (słowem tym, nazywa się tradycyjny śpiew flamenco, który narodził się podobno w Jerez), odbywa się we wrześniu, a Festival Internacional de Flamenco de Jerez z międzynarodowymi gwiazdami na przełomie lutego i marca.

Semana Santa

W Wielkim Tygodniu ludzie świętują i pokutują, wspominając mękę i śmierć Chrystusa; najbardziej spektakularne obchody możemy obejrzeć w Sewilli.

Kup książkę

Poleć książkę

Granada

HISTORIA

Praprzodkiem Granady była mała osada iberyjska, przejęta kolejno przez Rzymian i Wizygotów. Dopiero muzułmanie, osiedliwszy się na wzgórzu w rejonie Albaicín, przyczynili się do wzrostu znaczenia swojej nowej kolonii, znanej wówczas jako Garnatha (z czasem nazwa zmieniła się, przybierając formę „Granada”, co przez zbieg okoliczności oznaczało w języku hiszpańskim owoc granatu – później stał się on symbolem miasta). W 1237 r. na tronie Granady zasiadł wódz z dynastii Nasrydów, Mohammed I, który pod swoimi rządami zjednoczył również Almerię i Malagę, tworząc tym samym ostatni niepodległy emirat w al-Andalus. Dzięki jego sprytowi i dyplomacji, a także pewnym wyrzeczeniom, takim jak płacenie daniny królom katolickim i wspomaganie ich wojsk w kampaniach przeciwko innym *taifas* (m.in. Sewilli), udało mu się zapewnić miastu bezpieczeństwo, a tym samym umożliwić rozkwit architektury, sztuki i handlu przez następne 250 lat.

Zmierzch emiratu przypadł na XV w., kiedy to sułtan Muley Hacén odmówił płacenia coraz wyższych danin władcom Kastylii i Aragonii, których potęgą wzrosła wraz z małżeństwem Ferdynanda i Izabeli. Król katolicki dowiedziawszy się o odmowie sułtana stwierdził podobno: „Wydłubię nasiona z tego granatu, jedno po drugim”. Jego strategia była prosta i bezkrwawa: postanowił poczekać, aż wewnętrzne konflikty trawiące dwór Granady mocno go osłabią. Rzeczywiście, w murach Alhambry rozgrywała się prawdziwa tragedia, której kluczowym wątkiem była walka o sukcesję: po jednej stronie stali zwolennicy żony sułtana i jej syna

Boabdila (hiszpański słowotwór od imienia Abu-Abdullah), po drugiej zaś poplecznicy Zorai, chrześcijańskiej konkubiny Hacéna.

Ostatecznie tron zdobył Boabdil, jednak jego rządy nie trwały zbyt długo. W 1491 r. wojska królów katolickich najechały emirat, plądrując wioski i rozpoczynając 8-miesięczne oblężenie stolicy, w wyniku którego władca Granady zgodził się ją poddać. Warunkiem kapitulacji była zgoda chrześcijańskich monarchów na zapewnienie ludności muzułmańskiej i żydowskiej swobody religijnej i politycznej. Jednak niedługo po ustabilizowaniu się nowej władzy „zapomniano” o tej obietnicy, czego efektem była masowa emigracja prześladowanych mniejszości.

Opuszczone przez rzemieślników i handlarzy, miasto podupadło na wiele lat. Do upadku tego znacznie przyczyniły się zniszczenia poczynione przez wojska napoleońskie. Granada nazywana była wówczas „żywą ruiną”. Również wojna domowa (1936–39) przyniosła krwawe żniwo: nacjonaliści zamordowali wówczas ok. 4 tys. *granadinos* o liberalnych lub lewicowych poglądach, pośród których znalazł się również wybitny pisarz Federico García Lorca (zob. ramka s. 71).

Miasto i Alhambrę dla turystyki odkrył amerykański pisarz Washington Irving na początku XIX w. Dziś Granada to gwarny i wielobarwny ośrodek, pełen „młodej krwi” – studentów i podróżników, spragnionych całonocnych imprez i darmowych *tapas* w każdym barze.

Współczesna moda na egzotykę przyczynia się do rozkwitu herbaciarni (*teterías*), sklepików z artykułami z Maroka i „arabskich” łaźni (zob. s. 70), szczególnie w rejonie Albaicín. Mniej komercyjne oznaki nawiązania do

mużulmańskiej przeszłości miasta możemy dostrzec w takich inicjatywach, jak założenie prężnie działającej fundacji Legado Andalusi (Dziedzictwo Andaluzyjskie), wystawa *Nauka w al-Andalus* w Parque de las Ciencias (zob. s. 74) czy budowa w 2003 r. nowego meczetu, Mezquita Mayor de Granada, wraz z przylegającym do niego Centrum Studiów Arabskich.

WARTO ZOBACZYĆ

Na górującym nad miastem wzgórzu La Sabika (*al-Sabikah*) stoi zespół pałacowy

★ **Alhambra i Generalife** ⓘ dojazd autobusem linii nr C3 z Plaza Isabel la Católica; tel.: +34 902 441221, www.alhambraedgranada.org; czynne: 15 III–14 X codz. 8.30–14.00, wt.–sb. także 22.00–23.30, 15 X–14 III codz.

8.30–14.00, pt.–sb. także 20.00–21.30; wstęp 14 EUR, ulg. (12–15 lat) 8 EUR, dzieci do lat 12 bezpł. Tylko Generalife: 7 EUR, zniżki dla studentów z kartą EURO<26. – wg poetów ósmy cud świata, a wg statystyk najczęściej odwiedzany zabytek w Andaluzji.

Wiatry historii nie zawsze były dlań łaskawe i gdyby ściany mogły mówić, z pewnością dowiedzielibyśmy się o twierdzy

niejednej zaskakującej rzeczy. Pierwszą konstrukcją, zbudowaną tu przez Maurów, była XI-wieczna forteca z czerwonego kamienia, *qa'lat al-Hamra* (Czerwony Zamek), od której cały kompleks wzięł później swoją nazwę. Strategiczne położenie zamku zwróciło uwagę Mohammeda I, wodza dynastii Nasrydów, oraz jego następców, którzy w ciągu wieków wzniesli tu i rozbudowali zespół

obronno-pałacowy, z przylegającą do niego małą mediną (miasteczkiem; do dziś zachowały się jedynie ruiny) i ogrodami.

Wraz z nastaniem panowania chrześcijan, estetyczna jedność architektury Alhambry została przerwana poprzez dodanie – kosztem oryginalnych, arabskich budowli – takich elementów, jak renesansowy Palacio de Carlos V i Convento de San Francisco. Po śmierci Karola V, w połowie XVI w., Alhambra popadła w ruinę, służąc m.in. jako schronienie dla bezdomnych żebraków, a później jako koszary wojsk Napoleona. Te ostatnie w czasie odwrotu niemal wysadziły pałac (zapobiegł temu podobno kulawy żołnierz, Jose García, który pozostał z tyłu i prawie w ostatniej chwili rozbroił ładunki wybuchowe). W połowie XIX w. świetnie sprzedająca się książka Washingtona Irvinga *Tales of the Alhambra*, przyczyniła się do umieszczenia Granady na turystycznej mapie Europy, a zespołu pałacowego na Liście Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO.

Na wzgórze La Sabika można wyjechać minibusem Alhambabus z Plaza Nueva lub samochodem, oznakowaną trasą prowadzącą od Puerta Real na płatny parking w pobliżu kas. Do Alhambry można także dotrzeć pieszo,

idąc z Plaza Nueva ulicą Cuesta de Gómerez. Po kilku minutach dojdziemy do renesansowej **Puerta de las Granadas** (Brama Granatów). Za tą bramą droga rozwidła się. Jeśli skierujemy się w lewo, dotrzemy do zbudowanej na rozkaz Karola I imponującej **fontanny** z wodą pitną oraz do **Puerta de la Justicia** (Brama Sprawiedliwości), będącej niegdyś głównym wejściem na teren zespołu pałacowego. Na

▼ Alhambra

Kup książkę

Poleć książkę

zewnątrznym łuku konstrukcji możemy zauważyć płaskorzeźbę przedstawiającą otwartą dłoń, której palce symbolizują pięć filarów islamu (wiarę w jedynego Boga, modlitwę, post, jałmużnę, pielgrzymkę do Mekki). Owa dłoń Fatimy (arab. *Khamsa*) miała chronić mieszkańców pałacu przed tzw. złym okiem (czyli klątwą lub pechem). Obok znajduje się również inny symbol: klucz Nasrydów, reprezentujący potęgę dynastii i zarazem wskazujący niepiśmiennym przybyšom wejście do medyny. Podążając od Puerta de la Justicia w górę, wzdłuż muru, dotrzemy do **kas biletowych**, gdzie można odebrać lub kupić bilety.

Po przekroczeniu bramek, powinniśmy kierować się za znakami wskazującymi drogę do Palacios Nazaríes, ustawionymi wzdłuż wysadzanej cyprysami ścieżki przecinającej dawną **medinę**. W przeszłości znajdowało się tu małe miasteczko, pełne szkół, warsztatów rzemieślniczych i łaźni. Podczas spaceru minimy **Convento de San Francisco**, dawny klasztor wzniesiony na

ruinach meczetu, w którym spoczywały niegdyś szczątki królów katolickich: Izabeli i Ferdynanda. Dziś mieści się tu elegancki *parador* (hotel). Dalej ulica Real doprowadzi nas do łuku **Puerta del Vino** (Brama Wina), za którym rozłożyła się **Plaza de los Aljibes**. W tym miejscu znajdował się kiedyś głęboki rów, a następnie zbiorniki na wodę deszczową (hiszp. *aljibes*).

Na zachodnim krańcu placu znajduje się wejście do najstarszej części obronnego zespołu pałacowego – **Alcazaby**. Jej znaczna część jest w ruinie, jednak wciąż możemy znaleźć tu fundamenty dawnych lochów, meczetu, baraków i łaźni. Spośród czterech wież fortecy, najbardziej znana jest **Torre de la Vela** (Wieża Czuwania). Niegdyś wisiał na niej dzwon wzywający swym biciem do nawadniania okolicznych pól. To właśnie na tej wieży, 2 stycznia 1492 r. królowie katoliccy wywiesili swoje flagi, na znak podboju miasta. Wydarzenie to – mimo narastających protestów – jest wciąż świętowane jako *El Día*

de la Toma. Z wieży roztaczają się wspaniałe widoki na miasto i szczyty Sierra Nevada.

Na wschód od Alcazaby dostrzeżemy mocno kontrastującą z resztą kompleksu bryłę XVI-wiecznego **Palacio de Carlos V**. Pokusa wybudowania symbolu własnej potęgi na miejscu ostatniej warowni arabskiej w Europie była dla tego władcy nie do odparcia. Pałac zaprojektował uczeń Michała Anioła, Pedro Machuca, i trzeba przyznać, że jego dzieło – mimo iż nie pasuje do otoczenia – jest jednym z najlepszych przykładów tokańskiego renesansu poza granicami Włoch. Pałac wzniesiono na planie kwadratu, a jego ozdobą jest dziedziniec otoczony kolumnadą oraz ośmiokątna kaplica w północno-wschodnim rogu budowli. Na parterze mieści się **Museo de la Alhambra** (Muzeum Alhambry) ze światowej sławy kolekcją sztuki z epoki Nasrydów. Zgromadzono tu głównie przedmioty znalezione na miejscu, podczas prac restauratorskich. Na piętrze rezydencji znajdziemy **Museo de Bellas Artes** (Muzeum Sztuk Pięknych) z ekspozycją dzieł sztuki związanych z Granadą.

Główną atrakcją Alhambry są wspaniałe pałace Nasrydów (**Palacios Nazaríes**), wznoszące się obok Palacio de Carlos V. Aby w pełni docenić niesamowite, misterne dekoracje znajdujące się w ich wnętrzu, trzeba zrozumieć ideę sztuki tamtych czasów: symetryczne, w nieskończoność powtarzające się motywy zdobnicze miały wyrazić nieskończoną chwałę Allaha w skończonej formie i przestrzeni. Dodane do tego bogate inskrypcje (same w sobie stanowiące ozdobę ze względu na zastosowanie tu pisma kufickiego) to poematy wychwalające potęgę sułtanów lub wypisy z Koranu, a także motto wodzów z dynastii Nasrydów: *Wa la ghalib ila Allah* (Nie ma zdobywcy nad Allaha). Ważnym elementem dekoracyjnym jest również ośmioramienna gwiazda, symbolizująca

połączenie nieba i ziemi. Wbrew pozorom wzór nie jest jednak doskonały, ponieważ tworzenie ideałów jest w islamie bluźnierstwem wobec Koranu. Wyrazem pokory architektów i rzemieślników wobec Boga było również użycie tanich i nietrwałych materiałów: gipsu, drewna i gliny – z tego powodu fakt, że pałace te do dziś zachowały się w tak dobrym stanie graniczy z cudem.

Pierwszym pomieszczeniem, w którym znajdziemy się po wejściu do kompleksu jest Mexuar, którego nazwa wywodzi się najprawdopodobniej od arabskiego słowa *mashawari*, oznaczającego miejsce narad. Rzeczywiście, sale te przez lata pełniły najprawdopodobniej właśnie tę funkcję. Dziwne połączenie stylów arabskich i chrześcijańskich w głównej komnacie, to efekt przekształcenia jej w XVI w. w kaplicę. Z Mexuaru przechodzi się na **Patio del Cuarto Dorado**, na którym emirowie udzielali audiencji. Po lewej stronie znajduje się **Cuarto Dorado** (Złoty Pokój), a naprzeciw niego zobaczymy wejście do **Palacio de Comares** (Pałac Witraży), z zachwycającą fasadą z rzeźbionego drewna, glazury i sztukaterii. W tej części kompleksu znajdowały się najprawdopodobniej prywatne komnaty władców. W jej centrum znajduje się obszerne **Patio de los Arrayanes** (Dziedziniec Mirtów) z basenem pośrodku. Mur ograniczający dziedziniec od południa sąsiaduje z Palacio de Carlos V, a na północ od patio wznosi się **Torre de Comares** (Wieża Witraży), w której znajduje się **Sala de Barca** (Sala Łodzi; nazwa pochodzi z przypuszczenia od przekształconego arabskiego słowa *al-Baraka*, czyli „błogosławieństwo”, wyrytego na jej ścianach), z pięknie rzeźbionym drewnianym sufitem. Sala de Barca służyła jako przedsionek sali tronowej, znanej jako **Sala de Comares** lub **Salón de Embajadores** (Salon Ambasadorów). Komnata

Sewilla

HISTORIA

Legenda mówi, że miasto założył Herkules, ustawiając sześć kolumn tam, gdzie dzisiaj biegnie ulica nazwana imieniem mitycznego bohatera: Alameda de Hercules. „Oficjalna” wersja historii miasta jest nieco mniej spektakularna: archeolodzy odkryli tu ślady osadnictwa z VIII w. p.n.e., pozostawione najprawdopodobniej przez plemiona Iberów. Owi pierwsi kolonizatorzy zostali podbici przez Fenicjan, których z kolei zwyciężyli Rzymianie w II wojnie punickiej (218–201 r. p.n.e.). W ramach Imperium Romanum, Hispalis – jak ówczesnie nazywano Sewillę – rozrastało się, awansując do rangi ważnego portu na rzece Gwadalquivir. Powstawały świątynie, łaźnie i fora, kwitło życie towarzyskie i handel.

Pod rządami władców arabskich Sewilla, wówczas Ishbiliya, była najbardziej

wpływowym z *taifas* (małych państewek) w al-Andalus, które utworzyły się po upadku kalifatu Kordowy. Marokańska dynastia Almo-hadów w XII w. rządziła twardą ręką, lecz to właśnie za jej panowania wzniesiono Alcázar, piękny minaret (dzisiejsza Giralda) i olbrzymi meczet, którego miejsce zajęła katedra.

Po podbiciu miasta przez katolickie wojska Ferdynanda III, zwanego Świętym (1248), rozpoczął się okres prześladowań wyznawców innych religii niż chrześcijańska. Zaowocował on wyemigrowaniem z kraju większej części ludności żydowskiej i arabskiej. W stolicy południa pozostała jedynie nieliczna grupka *Mudéjares* (dosłownie `ci, którym wolno zostać`) i *Moriscos*, czyli muzułmanów, którzy przyjęli katolicyzm.

Okres prosperity dla Sewilli nastał wraz z odkryciem Ameryk, dzięki monopolowi na

Inkwizycja

Jak twierdzili członkowie Latającego Cyrku Monty Pythona, „nikt nie spodziewał się hiszpańskiej inkwizycji”, a już na pewno nie sewilscy żydzi, którzy m.in. przez swe wyznanie popadli w niełaskę katolickiego króla. Ofiarami prześladowań byli głównie mieszkańcy dzielnicy Santa Cruz – ich synagogi niszczone, a oni sami ginęli skazani w procesach lub uciekali z miasta. Hiszpańska inkwizycja została założona w Sewilli w 1481 r., a jej siedziba znajdowała się w Castillo de San Jorge, przy moście Triana. Procesy przeprowadzano na Plaza San Francisco, tuż za budynkiem ratusza. To właśnie tutaj odbyło się podobno pierwsze w historii *auto da fé* (ceremonia

towarzysząca wyrokom w czasach hiszpańskiej inkwizycji, stanowiła publiczne wyznanie błędów osoby oskarżonej o herezję). Po zakończeniu procesu skazańców przewożono do Prado de San Sebastian i palono żywcem w *quemadero* (specjalnej konstrukcji, zaprojektowanej – o ironio! – przez żydowskiego architekta, który zamordowany został później własnym wynalazkiem...) lub w akcie łaski – jeśli żalowali – duszono za pomocą narzędzia znanego jako garota.

Od niedawna krąży pogłoska, że władze miasta planują upamiętnić ów ponury okres w historii katolicyzmu, otwierając w Sewilli muzeum inkwizycji.

handel, którym miasto cieszyło się przez kilka wieków. Między 1500 a 1600 r. trzykrotnie wzrosła liczba mieszkańców, a ulice wypełniły się nowymi renesansowymi i barokowymi pałacami.

Chude lata czały się jednak tuż za rogiem: zamulenie ujścia rzeki zamknęło dostęp do portu wielkim statkom przywożącym amerykańskie złoto i palma pierwszeństwa w handlu zamorskim przypadła Kadyksowi. Po kryzysie ekonomicznym przyszedł czas na epidemie, które zabiły ponad połowę populacji. Dzieła zniszczenia dopełniło trzęsienie ziemi, podobno tak silne, że poruszyło dzwonami Giraldy. Osłabione przez wieki i pogrążone w marazmie miasto było łatwym łupem dla nacjonalistów podczas hiszpańskiej wojny domowej (1936–39). Ciężkie czasy rządów gen. Franco wspomniane są przez *sevillanos* jako *Los Años de Plomo* ('ołowiane lata').

Szczęście uśmiechnęło się do Sewilli ponownie w latach 80. XX w., kiedy miasto zostało stolicą nowego autonomicznego regionu – Andaluzji, a rodowity *sevillano*, Felipe González – został premierem. Jednym z najważniejszych wydarzeń, które umieściło Sewillę z powrotem na kulturalnej mapie Europy, była wystawa EXPO '92 zorganizowana w 500. rocznicę odkrycia Ameryki przez Kolumba. W ramach przygotowań do EXPO zmodernizowano lotnisko, zbudowano sześć nowych mostów na rzece Gwadalquivir, otwarto szybkie połączenie kolejowe z Madrytem, nową stację kolejową Santa Justa, teatr Maestranza oraz wzniesiono pawilony wystawowe na Isla Cartuja.

Dziś miasto rozkwita na nowo, głównie dzięki tysiącom turystów przybywających tu co roku dla sławnych zabytków, korridy, flamenco i atmosfery, określanej przez samych mieszkańców mianem *la alegría* ('radość').

WARTO ZOBACZYĆ

Sewilla oferuje zwiedzającym wiele atrakcji, dlatego wnikliwe poznanie jej w ciągu jednego lub nawet dwóch dni graniczy z cudem – szczególnie latem, kiedy temperatura w ciągu dnia dochodzi do 40°C i naprawdę uprzykrza życie... Poznawanie miasta najlepiej zacząć od jego najstarszej części, w której znajdują się trzy najważniejsze zabytki:

★ **Katedra** ⓘ Avenida de la Constitución s/n; www.catedraldesevilla.es; czynne: IX–VI pn. 11.00–15.30 (16.30–18.00 wizyta po wcześniejszej rezerwacji gratis), wt.–sb. 11.00–17.00, nd. 14.30–18.00, VII–VIII pn. 9.30–14.30 (15.30–17.00 wizyta po wcześniejszej rezerwacji gratis), wt.–sb. 9.30–16.00 nd. 14.30–18.00; wstęp: 9 EUR, ulg. 4 EUR, ★ **Giralda** oraz ★ **Alcázar** ⓘ Patio de Banderas s/n,

www.patronato-alcazarsevilla.es; godziny otwarcia są zmienne i najlepiej sprawdzać na stronie internetowej, generalnie: X–III 9.30–17.00, IV–IX 9.30–19.00; wstęp 9,50 EUR, ulg. 2 EUR.

Katedra zaprojektowana w 1401 r., miała stać się symbolem potęgi chrześcijaństwa. Rzeczywiście – jeśli siłę religii mierzyć wielkością jej świątyń, katolicyzm dzierży

na naszym kontynencie palmę pierwszeństwa: sewilska katedra jest największym kościołem chrześcijańskim w Europie, mając kubaturę większą niż Bazylika św. Piotra w Rzymie. Zabytek znajduje się na Liście UNESCO.

Świątynia została wzniesiona w ciągu zaledwie jednego wieku, na miejscu dawnego meczetu. Pozostałości arabskiej architektury wciąż możemy odnaleźć w niektórych elementach katedry, takich jak oryginalna brama z okresu dynastii Almohadów – **Puerta de Perdón** (Brama Przebaczenia), na której wrotach do dziś widnieją koraniczne inskrypcje, lub usytuowane za nią **Patio de los Naranjos** (Dziedziniec Drzewek Pomarańczowych), z fontanną pośrodku.

Współcześnie wejście do katedry znajduje się po przeciwnej stronie budynku niż Patio de los Naranjos: po przekroczeniu **Puerta de San Cristóbal**, znajdziemy się w holu recepcyjnym, skąd po zakupieniu biletów można udać się do serca świątyni. Z pewnością niebywałe wrażenie zrobi na nas ogrom konstrukcji i gigantyczne kolumny „rosnące” w kierunku sklepienia podtrzymywanego przez ogromne łuki.

Budowla szczególnie obszerna wydaje się z perspektywy nawy głównej, w której centrum znajduje się **Capilla Mayor** (prezbiterium), z ogromnym późnogotyckim *retablo* (ołtarzem), uważanym za największe i najbogatsze na świecie. Jego twórca, flamandzki rzeźbiarz Pierre Dancart, z wielkim rozmachem przedstawił 45 scen z życia Chrystusa, nie szczędząc przy tym drewna ani złota.

Za Capilla Mayor, przy wschodniej ścianie świątyni, znajduje się renesansowa **Capilla Real** (Kaplica Królewska), w której spoczywają szczątki króla Ferdynanda III, jego żony Beatrice oraz syna Alfonsa X zwanego Mądrym. Na południe od nawy głównej zobaczymy **grobowiec Krzysztofa Kolumba** z czterema postaciami symbolizującymi królestwa Nawarry, Leónu, Aragonii i Kastylii.

Niedaleko grobowca znajduje się **Sacristía de los Cálices** (Zakrystia Kielichów) z obrazem *Święta Justa i Rufina* (patronek Sewilli) pędzla Goi. Obok, w **Sacristía Mayor**, możemy przyjrzeć się zgromadzonemu w ciągu wieków skarbowi, wśród których szczególnie warte uwagi są: 3-metrowa srebrna monstrancja z XVI w. oraz klucze ofiarowane przez społeczność żydowską i muzułmańską królowi

Pięć pogrzebów Krzysztofa Kolumba

Jedną z najbardziej kontrowersyjnych kwestii dotyczących Krzysztofa Kolumba (hiszp. *Cristóbal Colón*) jest miejsce jego pochówku.

Według kronikarzy sławny żeglarz zmarł w 1506 r. i został pochowany w Valladolid, jednak po jakimś czasie jego ciało przewieziono do Monasterio La Cartuja w Sewilli. Po latach szczątki ponownie przepłynęły ocean – tym razem „wędrując” do Republiki Dominikany, a potem do Hawany. Hiszpanii zwrócono je po

zadeklarowaniu kubańskiej niepodległości w 1898 r. Niektórzy twierdzili, że Kolumb nadal spoczywa w Republice Dominikany, a Hiszpania jest w posiadaniu jedynie szczątków syna Krzysztofa, Diego. Sprawę tę ostatecznie rozstrzygnęły badania DNA, przeprowadzone w 2006 r., które wykazały, że w sewilskiej katedrze rzeczywiście pochowano Kolumba seniora. *Sevillanos* z dumą przyznają, że nauka potwierdziła tylko to, o czym wiedzieli od pokoleń...

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA WYDAWNICZA
 Helion SA

Travelbook to Twój niezastąpiony towarzysz podróży. Wskaże Ci najważniejsze atrakcje, podpowie, czego szukać poza głównymi szlakami, i wprowadzi w świat miejscowych obyczajów. Znajdziesz w nim opisy najciekawszych regionów i miast, a sprawdzone informacje praktyczne umożliwią staranne zaplanowanie podróży.

Andaluzja

jest prawdziwą wizytówką Hiszpanii. Turyści spodziewają się tu obfitości słońca, szerokich plaż i ciepłych kąpeli w morzu. I nie zawiodą się! Miłośników muzyki, tańca i tradycji z pewnością oczaruje flamenco. Pasjonatów historii ucieszą liczne pamiątki przeszłości: twierdze, katedry i kościoły, budowle arabskie i charakterystyczne „białe wioski”. Podróżom po Andaluzji niepowtarzalnego smaku dodadzą świeżo wyciskana oliwa z oliwek oraz młode wino.

Ogniste **flamenco**

Emocjonująca **korrida**

Aromatyczne **gazpacho**

Magiczna **Alhambra**

Raj dla **nurków** i surferów

Złociste **plaże**

 Bezdroża

Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

Zamówienia telefoniczne:
0 801 339900
0 601 339900

Sprawdź najnowsze promocje:
• <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane
• <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
• <http://bezdroza.pl/newsletter>

Helion SA
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
e-mail: bezdroza@bezdroza.pl
<http://bezdroza.pl>

ebook dostępny wyłącznie na:

ebookpoint.PL

ISBN 978-83-283-4118-0

Cena 26,90 zł